

Eigarin av rituvíksneytunum:

Neytini smittaðu ávís fólk við óndskapi

— Eg havi uppdagað, at neytini kortini bóru eina smittu við sær til Føroya. Tey smittaðu ávisar persónar við óndskapi. Neytini vóru noyðd avstað eftir boðum frá landsstýrinum.

Soleiðis sigur Jákup Højgaard Simonsen i samrøðu við Sosialin. Hann heldur tað vera ófatiligt, at menn senda hesi neyðars neytini avstað aftur.

Vit settu Jákupi nakrar spurningar:

— Vórðu neytini noyðd avstað aftur?

— Ja, tað vóru tey avgjørt. Eg havi sæð fleiri telex, har landsstýrið hevur givið Ilse Clausen boð um at fara avstað aftur til Danmarkar.

Landsstýrið tók avgerðina

— Var tað ikki skiparin, sum einsamallur skuldi

taka avgerð um, nær skipið skuldi fara?

— Skiparin tók als onga avgerð um at fara avstað, tað var bert landsstýrið. Ein nevnd var hjá politinum leygardagin og fekk loyvi til at fara umboð á skipið sunn morgunin at kanna støðuna hjá neytunum. Men fyrri at eingin skuldi fáa nakað at vita um støðuna umboð, sendi landsstýrið skipið avstað klokkan tvey á nátt.

— Hvat var tað fyrri ein nevnd, sum fór til politiið?

— Eg veit ikki, men tað havi eg so hoyrt.

— Hvat hendur nú við neytunum?

— Neytini vera øll slaktað í Danmark!

— Kunnu tey ikki fara aftur í fjós har?

— Nei, tað kunnu tey ikki. Bóndin hevur fingið stuðul frá EEC at útflyta neytini. Reglugerð hesum viðvíkjandi loyvir ikki

neytunum at fara á dansk-
an garð aftur.

Skipið stolið

— Hvi vórðu neytini ikki slaktað umboð, sum tú greiddi frá fyrri bløðum?

— Skipið varð jú stolið frá okkum. Myndugleikarnir lögdu hond á tað og sendu danskt politi til at vera við til hesa ófatiliga djórapiðslu.

— Hvat merkir neytamálið figgarliga fyrri teg?

— Eg havi tapt 1,1 mill. kr. Tá bóndin kom aftur til Danmarkar fyrru ferð, lógu 700.000 kr. fyrri honum. Eg skyldi nú bóndanum 400.000 kr. Haraftrat kemur, at eg skal gjalda eina hálva millión fyrri flutning, tryggingar og aðrar útreiðslur. Eg havi fingið hesa rokningina frá reiðarinum.

— Eru neytini ikki sjódeyð, áðrenn tey koma til Danmarkar, kann eg

kanska fáa 400.000 kr. fyrri tey.

Einki við eggvirkið at gera

— Hvussu við eggvirkinum?

— Neytini hava einki við eggvirkið at gera. Tað eri eg persónliga, sum eigi neytini.

— Hevur tú borið teg lógliga at, við ikki at søkja um innflutningsloyni?

— Eg havi ikki borið meg ólógliga at. Hvi skulu vit hava eitt lögting og löntr lögtingsmenn, um teir einki skulu hava at gera. Lögtingið hevur givið okkum innflutningsloyni.

Bert fáir tímar ímillum

— Hvat ætlar tú tær nú at gera?

— Ja, hvat skal ein gera, tá man hevur mist 1,1 mill. kr. Eg setti mær sum mál at gera nakað gott. Eg byggið eitt nýttimans fjós og keypti nøkur góð neyt. Eg náddi bæði hesi málini, burtursæð frá at tað bert vóru nakrir tímar og nakrir kilometrar millum neytini og fjósið.

— Tað vóru fáir tímar millum dreymin og veruleikan. Annars vil eg siga, at eg havi ongantíð logið nakað ella sagt nakað skeivt í hesum máli. Men tað, sum útvarpið og landsstýrið hava havt at siga um meg og neytini hevur alt verið rong tala, endar Jákup Højgaard Simonsen.

trý á gøtuni

Skal tað almenna í Føroyum stuðla føroyskum tiltøkum uttanlands?

Egon Hansen, lærari:

— Ja, tað haldi eg avgjørt, tað sum er serføroyskt uttanlands, skal stuðlast. T.d. føroyskir skúlar. At hava tilíkar skúlar fyrri føroyskum børnum er ikki so galið, tí so læra tey føroyskt mál, um føroysk viðurskiifti og hvørva ikki burtur í tí uttanlandsumhvørvinum, tey eru í.

Andrias Højgaard, rektari:

— Tað haldi eg, hatta er ein gamal tanki, og so vitt og veit, so hevur tað almenna stuðlað onkuntíð. Eg havi sjálvur verið niðri leingi og eg veit, at umstøðurnar ikki altíð eru tær bestu. Annars er ein gamal tanki um at stovna eina »føroyska stovu«, sum føroyingar, um teir koma í ymsar trupulleikar, kunna venda sær til. Eg veit ikki, um ein tilílik er stovnað (tað er hon ikki blaðin), men hetta er í øllum førum eitt gott hugskot.

Olvheðin Jacobsen, avgreiðslumaður:

— Eg eri ikki nógv inni í hasum viðurskiiftunum, men haldi tað vera rætt, at tað almenna her á landi stuðlar føroyskum tiltøkum uttanlands — bara tiltøkini eru gagnlig.

170 yvirmenn í størsta skipafelagi norðurlanda

16-18% av yvirmonnum í danska handelsflotanum úr Føroyum

Síðani seinasta leygardag hevur danska skipafelagið A. P. Møller (Mærsk) havt eina framsýning á Sjómannskúlanum í Havn, ið hevur verið dúgliga vitjað. Henda framsýning lýsir við stórum myndatalvum, skipamodellum og TV-sýningum virkið hjá felagnum, síðani tað varð stovnað í 1904 og fram til dagin í dag. Ópið er eisini í dag.

A. P. Møller-virkið fæst ikki einans við farmasigling og oljuflutning við risatangaskipum, men er uppi í nógvum øðrum handilsskapi at kalla um allan knøttin. 25.000 fólk starvast hjá A. P. Møller í 20 ymiskum londum, og nú seinastu árin hevur virkið sett nógvan pening í royndirnar at finna olju í Norðsjónum.

Talið av føroyskum yvirmonnum hjá Mærsk er 170, svarandi til 18–20%.

A. P. Møller eigur báðar tær stóru skipasmiðjurnar á Fyn, Odense stál-

skibsværft og Lindesværft, meðan onnur virki, ið knytt eru at felagnum eru Mærsk Kemi (idnaðarframleiðsla) í Keyptmannahavn, Pharma Plast virkið í Vanløse, Papyrus-Tex, í Disa (Dansk Industri Syndikat) í Herlev og motorverksmiðjan Bukh í Kalundborg. Harumframt eigur A. P. Møller mong stórvirki í útlondum, í Tanzania í Afrika og Texas í U.S.A. fyrri bert at taka nøkur dømi.

Sum kunnugt er Mærsk-felagið eisini uppi í flogferðslu, bæði danska inn- og útlendskari charterflugvnging, umframt at Mærsk fyrri Danair nú í fleiri ár hevur rikið Føroya-flugvngingina.

Mong ymisk skipasløg í vinnu

Men fremst er framvegis skipayrkið.

Tangaskipini hjá Mærsk flyta olju bæði til

Europa, Japan og USA úr Persara-gulfinum, tað er hesin flotin, ið er hövudsstuðulin undir skipafelagnum, 95% av øllum ágóða, ið felagið vinnur, stava frá skipunum og ta einahelst tangaskipunum.

»Regina Mærsk« er eitt tilíkt tangaskip, nærum 285.000 tons (bygt 1971), ið er vorðið heimsgitið, tí at tað er víst á TV-filmi — eisini nú á framsýningini í Havn — ið greiðir frá, hvussu gerandisdagurin tekur seg upp hjá mannigini á langferð úr »Gulf-inum« til Írlands við oljufarmi. Hesin filmur visur eisini, hvussu føroyingar á Reginu Mærsk hava tað dag um dag. Postur og útgerð verður tikin umboð frá helikoptara, meðan skipið er stutt um Kappan í Suðurafrika.

Talan er um ein dokumentarfilm, ið bæði tekniskt og á annan hátt framúrskarandi væg lýsir, hvussu livið lagar seg umboð á einum langfara-

skipi í uttanlandasigling.

Men Mærsk eigur ikki einans tangaskip: eisini stórt tal av sonevndum bulk-farmaskipum og køliskipum, tey sonevndu reefer-vessels, og skip í linju-sigling millum Amerika og londini í Fjar-eystri og Afrika. Útgerðarskip hevur felagið í samband við oljuleitingini í Norðsjónum og aðrastaðni, sum í Biscaya, Meðalhavinum, Persargulfinum og við Vesturafrika.

Tøl, ið tala

Skipini hjá Mærsk verða í dag lossað og fermd 10 ferðir so skjótt sum fyrri tiggju árum síðani.

Teir eru 3000 sjómenn, ið sigla við A. P. Møller, og eina í hýrum letur felagið um 265 miljónir krónur árliga.

Til proviant fara 15 mill. kr. árliga.

Til ferðir heim og út hjá manningunum fara aðrar

15 mill. kr., og til eftirútbúgving av manningunum 2,9 mill.

Á hvørjum ári verða í meðal 90 stýrimannanæmingar uppteknir, sama tal av maskinæmingum og 30 kokkanæmingar. Undir útbúgvingini fáa næmingar løn eftir skipan, ið frammanundan er ásett. Eisini kunnu næmingar fáa lán undir útbúgvingini.

Hann, ið stovnaði hetta stóra virki, Arnold Peter Møller, doyði í 1965, og sonurin Mærsk McKinney Møller stendur í dag saman við systkinabarninum Georg Andersen á odda í hesum størsta handilsskapi í norðurlondum. Nú sum tá — í 1904 — eru tað fremst av øllum skipini, ið mynda fyrirtakssemi A. P. Møllers. Og har eiga sum longu frásagt føroyingar teirra stóra part.

Í øllum danska handilsflotanum eru 16% av yvirmonnum føroyingar.